

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1996-1997 (*)

12 DÉCEMBRE 1996

PROPOSITION DE LOI

**portant exécution temporaire
et partielle de l'article 103
de la Constitution**

AMENDEMENTS

N° 1 DE M. VAN DEN EYNDE ET CONSORTS

Art. 5

Supprimer cet article.

N° 2 DE M. BOURGEOIS

Art. 2

Compléter le § 1er comme suit :

*« Les dispositions du Code pénal et des lois pénales
particulières s'appliquent aux ministres.*

*Les dispositions relatives aux infractions commises
par des fonctionnaires ou par des individus chargés*

Voir :

- 832 - 96 / 97 :

— N° 1 : Proposition de loi de MM. Vanvelthoven, Gehlen,
Landuyt, Moureaux, Vandeurzen et Van Parys.

(*) Troisième session de la 49e législature.

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1996-1997 (*)

12 DECEMBER 1996

WETSVOORSTEL

**houdende tijdelijke en gedeeltelijke
uitvoering van artikel 103
van de Grondwet**

AMENDEMENTEN

N° 1 VAN DE HEER VAN DEN EYNDE c.s.

Art. 5

Dit artikel weglaten.

F. VAN DEN EYNDE
G. ANNEMANS
J. HUYSENTRUYT
B. LAEREMANS
I. LOWIE

N° 2 VAN DE HEER BOURGEOIS

Art. 2

§ 1 aanvullen met wat volgt :

*« De bepalingen van het Strafwetboek en van de
bijzondere strafwetten zijn van toepassing op de mi-
nistres.*

*De bepalingen betreffende de misdrijven gepleegd
door ambtenaren of door personen belast met een*

Zie :

- 832 - 96 / 97 :

— N° 1 : Wetsvoorstel van de heren Vanvelthoven, Gehlen,
Landuyt, Moureaux, Vandeurzen en Van Parys.

(*) Derde zitting van de 49e zittingsperiode.

d'un service public ou dépositaires de quelque partie de l'autorité publique, s'appliquent aux ministres. ».

JUSTIFICATION

La proposition de loi ne précise pas la mesure de la responsabilité des ministres, ni les peines dont ils peuvent être punis. Cet amendement vise à combler cette lacune, qui concerne un principe de droit fondamental.

N° 3 DE M. BOURGEOIS

Art. 2

Remplacer le § 2 par ce qui suit :

« § 2. L'information et les poursuites relatives aux infractions visées au § 1er sont dirigées par le procureur général près la Cour de cassation.

L'instruction est menée par un conseiller à la Cour de cassation, dénommé ci-après « le conseiller », désigné à cette fin par le premier président de cette Cour.

Le procureur général près la Cour de cassation et le conseiller peuvent, chacun pour ce qui le concerne, exercer toutes les compétences réservées au procureur du Roi et au juge d'instruction, sous réserve des exceptions énoncées ci-après. »

JUSTIFICATION

Cette formulation plus circonstanciée du § 2 permet de préciser plus clairement que le conseiller exerce la fonction de juge d'instruction et le procureur général celle de procureur du Roi.

N° 4 DE M. BOURGEOIS

Art. 3

A l'alinéa 2, supprimer les mots « L'inculpation ».

JUSTIFICATION

L'article 103 de la Constitution prévoit que seule la Chambre des représentants a le droit d'accuser les ministres. Or, lorsqu'on prévoit en l'occurrence que la Chambre doit donner son autorisation pour qu'une mise en accusation puisse intervenir, cela signifie qu'elle autorise une autre instance à accuser les ministres, ce qui est anticonstitutionnel.

La suppression des termes « L'inculpation » tend à permettre que cette partie de l'article 103 de la Constitution (qui ne requiert pas de loi d'exécution) reste explicitement d'application.

openbare dienst of bekleed met enig gedeelte van het openbaar gezag zijn van toepassing op ministers. ».

VERANTWOORDING

Het wetsvoorstel vermeldt niet in welke getallen de ministers verantwoordelijk zijn en evenmin welke straffen uitgesproken kunnen worden. Dit amendement beoogt deze vergetelheid met betrekking tot een fundamenteel rechtsbeginsel recht te zetten.

N° 3 VAN DE HEER BOURGEOIS

Art. 2

§ 2 vervangen door wat volgt :

« § 2. Het opsporingsonderzoek en de vervolgingen met betrekking tot misdrijven bedoeld in § 1 worden geleid door de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie.

Het gerechtelijk onderzoek wordt gevoerd door een raadsheer in het Hof van Cassatie, daartoe in het bijzonder aangewezen door de eerste voorzitter van het Hof van Cassatie, verder genoemd « raadsheer ».

De procureur-generaal bij het Hof van Cassatie en de raadsheer kunnen, ieder wat hem betreft, alle ambtsverrichtingen uitoefenen welke zijn voorbehouden aan de procureur des Konings en aan de onderzoeksrechter, onder voorbehoud van de hieronder vermelde uitzonderingen. ».

VERANTWOORDING

Deze meer gedetailleerde omschrijving geeft duidelijker weer dat de raadsheer de functie heeft van onderzoeksrechter en de procureur-generaal de functie van procureur des Konings.

N° 4 VAN DE HEER BOURGEOIS

Art. 3

In het tweede lid, in limine, het woord « Inbeschuldigingstelling » weglaten.

VERANTWOORDING

Artikel 103 van de Grondwet stelt dat enkel de Kamer van Volksvertegenwoordigers het recht heeft ministers in beschuldiging te stellen. Wanneer hier gesteld wordt dat de Kamer toestemming moet geven om inbeschuldiging te stellen, betekent dit dat de Kamer deze toestemming geeft aan een andere instantie, wat dus grondwettelijk onmogelijk is.

Het schrappen van de term zorgt ervoor dat dit deel van het grondwetsartikel (waarvoor geen uitvoeringswet nodig is) gewoon ondubbelzinnig van kracht blijft.

N° 5 DE M. BOURGEOIS

Art. 3

A l'alinéa 3, avant-dernière ligne, remplacer les mots « le collège » par les mots « la chambre spéciale de la Cour de cassation ».

JUSTIFICATION

En ce qui concerne les subdivisions de la Cour de cassation, il est indiqué de parler de « chambres », dans le présent cas de « chambre spéciale », en vue de maintenir une unité dans la terminologie.

N° 6 DE M. BOURGEOIS

Art. 3bis (nouveau)

Insérer un article 3bis (nouveau), libellé comme suit :

« Art. 3bis. — Lorsque le Chambre des représentants a donné l'autorisation de procéder à la mise en détention préventive ou à l'arrestation, visée à l'article 3, le mandat d'arrêt contre le ministre concerné est décerné par le conseiller visé à l'article 2, § 2.

Les articles 16 à 20 de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive s'appliquent à la délivrance du mandat d'arrêt, pour autant qu'ils soient compatibles avec les dispositions de la présente loi.

La chambre spéciale de la Cour de cassation statue sur le maintien de la détention préventive avant l'expiration du délai de cinq jours visé à l'article 21 § 1er, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive.

Ensuite, la chambre spéciale de la Cour de cassation statue de mois en mois sur le maintien de la détention préventive.

Les articles 21 à 25 de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive s'appliquent à la délivrance du mandat d'arrêt, pour autant qu'ils soient compatibles avec les dispositions de la présente loi. »

JUSTIFICATION

La proposition à l'examen ne prévoit aucune règle spécifique en ce qui concerne le déroulement de la détention préventive ou l'arrestation d'un ministre, ce qui donne l'impression que c'est la procédure normale (avec intervention de la chambre du conseil et de la chambre des mises en accusation) qui s'applique.

N° 5 VAN DE HEER BOURGEOIS

Art. 3

In het derde lid, op de voorlaatste regel, de woorden « Het college » vervangen door de woorden « De bijzondere kamer van het Hof van Cassatie ».

VERANTWOORDING

Het is aangewezen om in het kader van onderverdelingen in het hof van Cassatie te spreken van kamers, in dit geval bijzondere kamer, teneinde een eenheid in terminologie te behouden.

N° 6 VAN DE HEER BOURGEOIS

Art. 3bis (nieuw)

Een artikel 3bis (nieuw) invoegen, luidend als volgt :

« Art. 3bis. — Indien de Kamer van volksvertegenwoordigers de toestemming tot voorlopige hechtenis of aanhouding bedoeld in artikel 3, heeft gegeven, wordt het bevel tot aanhouding tegen de betrokken minister verleend door de raadsheer, bedoeld in artikel 2, § 2.

De artikelen 16 tot 20 van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis zijn van toepassing op de afgifte van het bevel tot aanhouding in zoverre zij verenigbaar zijn met de bepalingen van deze wet.

De bijzondere kamer van het Hof van Cassatie doet uitspraak over het handhaven van de voorlopige hechtenis, voor het verstrijken van de termijn van vijf dagen, bedoeld in artikel 21, § 1 van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis.

Vervolgens oordeelt de bijzondere kamer van het hof van Cassatie, van maand tot maand over de handhaving van de voorlopige hechtenis.

De artikelen 21 tot 25 van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis zijn van toepassing op de afgifte van het bevel tot aanhouding in zoverre zij verenigbaar zijn met de bepalingen van deze wet. »

VERANTWOORDING

Het voorstel bevat geen specifieke regeling voor het verloop van de voorlopige hechtenis of aanhouding van een minister. Hierdoor wordt de indruk gewekt dat de gewone procedure (met raadkamer en Kamer van Inbeschuldigingstelling van toepassing) is.

N° 7 DE M. BOURGEOIS

Art. 3ter (nouveau)

Insérer un article 3ter (nouveau), libellé comme suit :

« Art. 3ter. — *L'information et l'instruction à charge des coauteurs et complices et des auteurs d'infractions connexes s'effectuent selon la procédure prévue par le droit commun, sauf dessaisissement ordonné par la chambre spéciale visée à l'article 3, sur requête du procureur général près la Cour de cassation. Dans ce cas, la procédure est identique à celle appliquée à un ministre.* »

JUSTIFICATION

La proposition ne tient pas compte des cas où des coauteurs ou complices sont impliqués dans l'affaire.

N° 8 DE M. BOURGEOIS

Art. 4

Compléter cet article par des paragraphes 3 à 5, libellés comme suit :

« § 3. *Si la chambre des représentants estime que le fait ne constitue pas une infraction ou s'il n'existe pas de charges contre le ministre concerné, elle décide qu'il n'y a pas lieu de poursuivre.*

Dans ce cas, les coauteurs et auteurs d'infractions connexes poursuivis conjointement avec le ministre en vertu de l'article 3ter sont renvoyés devant la juridiction d'instruction compétente.

§ 4. *Si la Chambre des représentants juge qu'elle ne dispose pas de tous les éléments nécessaires pour prendre une décision, elle prie le conseiller de poursuivre l'instruction.*

§ 5. *Si la Chambre des représentants estime que le fait constitue un crime ou un délit, elle met le ministre en accusation et le renvoie devant la cour de cassation pour jugement.* »

JUSTIFICATION

La proposition ne règle pas la mise en accusation, ni en cas de renvoi, ni en cas de non-renvoi ou en cas de complément d'enquête.

N° 7 VAN DE HEER BOURGEOIS

Art. 3ter (nieuw)

Een artikel 3ter (nieuw) invoegen, luidend als volgt :

« Art. 3ter. — *Het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek ten laste van de mededaders en medeplichtigen en van daders van samenhangende misdrijven wordt gevoerd volgens de procedure van het gemeen recht behoudens onttrekking, bevolen door de bijzondere kamer bedoeld in artikel 3 op verzoek van de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie. De procedure is in dit geval dezelfde als voor de minister.* »

VERANTWOORDING

Het voorstel houdt geen rekening met het geval waarin ook mededaders en medeplichtigen in de zaak betrokken zijn.

N° 8 VAN DE HEER BOURGEOIS

Art. 4

Dit artikel aanvullen met §§ 3 tot 5, luidend als volgt :

« § 3. *Indien de Kamer van volksvertegenwoordigers van oordeel is dat het feit geen misdrijf uitmaakt of indien tegen de betrokken minister geen bezwaren bestaan, beslist zij dat er geen reden is tot vervolgen.*

In dat geval worden de mededaders en medeplichtigen en van daders van samenhangende misdrijven die overeenkomstig artikel 3ter samen met de minister zijn vervolgd, verwezen naar het bevoegde onderzoeksgerecht.

§ 4. *Indien de Kamer van volksvertegenwoordigers oordeelt dat zij niet over alle noodzakelijke elementen beschikt om een beslissing te nemen, verzoekt zij de raadsheer het gerechtelijk onderzoek voort te zetten.*

§ 5. *Indien de Kamer van volksvertegenwoordigers van oordeel is dat het feit een misdaad of wanbedrijf uitmaakt, stelt zij de minister in beschuldiging en verwijst zij hem naar het Hof van Cassatie voor berechting.* »

VERANTWOORDING

Het voorstel bevat geen regeling van de inbeschuldigingstelling, noch voor het geval van verwijzing, noch voor de niet-verwijzing en evenmin voor bijkomend onderzoek.

N° 9 DE M. BOURGEOIS

Art. 4bis (nouveau)

Insérer un article 4bis (nouveau), libellé comme suit :

« Art. 4bis. — § 1. Le procureur général près la Cour de cassation exerce l'action publique pour cette cour.

§ 2. Le ministre ou le secrétaire d'Etat mis en accusation comparait soit volontairement soit sur la citation du procureur général près la Cour de cassation.

§ 3. Les co-auteurs et complices des infractions mises à charge du ministre ou d'infractions connexes sont poursuivis en même temps que ce dernier sur la citation du procureur général près la Cour de cassation.

§ 4. Les dispositions du § 3 ne sont pas applicables aux auteurs de crimes non correctionnalisables, de délits politiques ou de délits de presse, connexes à l'infraction pour laquelle le ministre est poursuivi. La chambre spéciale de la Cour de cassation apprécie l'existence de circonstances atténuantes dans le chef de ces personnes, si elles sont inculpées de crimes. »

N° 10 DE M. BOURGEOIS

Art. 4ter (nouveau)

Insérer un article 4ter (nouveau), libellé comme suit :

« Art. 4ter. — La Cour statue en chambres réunies.

La procédure est régie par les dispositions procédurales en vigueur pour autant qu'elles ne soient pas contraires aux dispositions de la présente loi et aux dispositions réglant la procédure devant la Cour de cassation.

Les membres de la Cour qui ont accompli des devoirs d'instruction ou qui ont siégé au sein de la chambre spéciale de la Cour ne siègent pas au sein des chambres réunies de la Cour. »

N° 11 DE M. BOURGEOIS

Art. 4quater (nouveau)

Insérer un article 4quater (nouveau), libellé comme suit :

« Art. 4quater. — § 1er. Aucune expédition ou copie des actes d'instruction ou des actes de procédure établis par les magistrats du pouvoir judiciaire ne pourra être délivrée sans l'autorisation expresse du procureur général près la Cour de cassation.

N° 9 VAN DE HEER BOURGEOIS

Art. 4bis (nieuw)

Een artikel 4bis (nieuw) invoegen, luidend als volgt :

« Art. 4bis. — § 1. De procureur-generaal bij het Hof van Cassatie oefent de strafvordering uit voor het Hof van Cassatie.

§ 2. De minister die in beschuldiging is gesteld verschijnt ofwel vrijwillig ofwel na dagvaarding door de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie.

§ 3. De mededaders en medeplichtigen aan misdrijven welke de minister ten laste worden gelegd en de daders van samenhangende misdrijven worden op hetzelfde ogenblik als hij vervolgd op dagvaarding van de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie.

§ 4. De bepalingen van § 3 zijn niet van toepassing op daders van niet-correctionaliseerbare misdaden, politieke misdrijven of drukpersmisdrijven, die samenhangen met het misdrijf waarvoor de minister vervolgd wordt. De bijzondere kamer van het Hof van Cassatie oordeelt over het bestaan van verzachtende omstandigheden in hoofde van deze personen, indien ze beschuldigd worden van misdaden. »

N° 10 VAN DE HEER BOURGEOIS

Art. 4ter (nieuw)

Een artikel 4ter (nieuw) invoegen, luidend als volgt :

« Art. 4ter. — Het Hof doet uitspraak in verenigde kamers.

De procedure wordt geregeld door de van kracht zijnde procedurebepalingen voor zover ze niet tegenstrijdig met de bepalingen van deze wet en met de bepalingen die de procedure voor het Hof van Cassatie regelen.

De leden van het Hof die onderzoeksambten hebben uitgeoefend of die gezeteld hebben in de bijzondere kamer van het Hof van Cassatie nemen geen zitting in de verenigde kamers van het Hof. »

N° 11 VAN DE HEER BOURGEOIS

Art. 4quater (nieuw)

Een artikel 4quater (nieuw) invoegen, luidend als volgt :

« Art. 4quater. — § 1. Geen uitgifte of afschrift van de akten van onderzoek, noch van de akten van rechtspleging opgemaakt door de magistraten van de rechterlijke macht, kan worden afgegeven zonder het uitdrukkelijk verlov van de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie.

Si les parties le demandent, une expédition de la plainte et de la dénonciation ainsi que des ordonnances, des arrêts et des autres décisions, leur sera toute-fois délivrée.

§ 2. Les frais afférents aux expéditions ou copies sont à charge des demandeurs.

§ 3. Les dispositions des paragraphes précédents s'appliquent sans préjudice des principes relatifs à la communication des dossiers aux parties, en particulier les principes qui découlent des articles 302 et 305 du Code d'instruction criminelle ainsi que de l'article 21, § 3, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive. »

JUSTIFICATION

La proposition de loi ne règle pas la procédure devant la Cour de cassation.

Indien de partijen erom verzoeken, wordt hen echter een uitgifte afgegeven van de klacht en de aangifte en van de beschikkingen, de arresten en andere beslissingen.

§ 2. De kosten van alle uitgiften of afschriften komen ten laste van de verzoekers.

§ 3. De bepalingen van de vorige paragrafen zijn van toepassing onverminderd de beginselen betreffende de mededeling van de dossiers aan de partijen, inzonderheid de beginselen die voortvloeien uit de artikelen 302 en 305 van het Wetboek van Strafvordering, alsook uit artikel 21, § 3 van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis. »

VERANTWOORDING

Het voorstel bevat geen regeling van de procedure voor het Hof van Cassatie.

G. BOURGEOIS